

Розвиток фінансового сектору України у сучасних умовах

Завдяки реформі фінансового сектору 2014-2019 років, яка сприяла макрофінансовій стабілізації і зміцненню спроможності регуляторів й учасників фінансового ринку протистояти кризовим явищам, вирішено системні проблеми у фінансовому секторі. Зокрема, це стосується реформи монетарної політики НБУ, яка слугувала базою стабілізації банківської системи України; ліберального валютного регулювання, що розширює можливості транскордонних операцій та інвестування; очищення банківського сектору від неплатоспроможних банків за допомогою впровадження системи оцінки банків відповідно до європейської методології тощо. Все ці дії сприяли підвищенню фінансової стійкості та прозорості банків, зміні стандартів корпоративного управління та посиленню захисту прав інвесторів, а також прав споживачів фінансових послуг і популяризації фінансової грамотності населення країни. Тому наступним етапом розвитку фінансового сектору України має стати формування ефективної екосистеми, ключовою метою суб'єктів якої є задоволення кінцевих споживачів відповідними фінансовими інструментами. Вирішення цього питання дозволить розвинути конкурентоспроможний фінансовий сектор України у міжнародному фінансовому просторі як основи сталого і інклюзивного зростання країни.

Стратегією фінансового сектору України до 2025 року [1] визначено п'ять основних стратегічних напрямів, кожен з яких передбачає реалізацію стратегічних цілей та завдань. Зокрема до стратегічних напрямів віднесено:

1. Фінансову стабільність, що передбачає підвищення ефективності фінансового сектору та удосконалення наглядових підходів, зростання прозорості фінансового сектору та його стійкості до викликів, а також підвищення якості корпоративного управління та управління ризиками.
2. Макроекономічний розвиток направлений на забезпечення стійкості державних фінансів, сприяння кредитування економіки та посилення захисту прав кредиторів і інвесторів, створення умов для залучення довгострокових ресурсів.
3. Фінансову інклюдію, яка направлена на підвищення доступності та рівня користування фінансовими послугами, фінансової грамотності населення, а також посилення захисту прав споживачів фінансових послуг.
4. Розвиток фінансових ринків через сприяння розвитку ринків небанківських фінансових послуг, ефективної інфраструктури ринків капіталу, інтеграції ринку України у світовий фінансовий простір.
5. Інноваційний розвиток, що заснований на розвитку відкритої архітектури фінансового ринку та оверсайта, забезпеченні розвитку ринку інноваційних фінансових технологій, цифрових технологій та платформ регуляторів, наглядових та регуляторних технологій, а також цифрової економіки.

Реалізація зазначених стратегічних напрямів дозволить досягти фінансової стабільності в країні через запобігання кризам та їхньому поширенню, посилення стійкості до криз, мінімізації наслідків кризових явищ. З цією метою в Україні провадиться макропродуційна політика, підтримуються банки як кредитори останньої інстанції, здійснюється нагляд (оверсайт) за банками, платіжними системами та системами розрахунків, здійснюється стрес-тестування банківської системи та найбільших позичальників банків щоб забезпечити фінансову стійкість передусім системно важливих банків.

Однак карантинні обмеження в Україні призвели до зниження економічної активності. Зокрема, знизилась доходи та прибуток підприємств, скоротилась платоспроможність домогосподарств, змінились у гірший бік настрої населення та бізнесу, що спричинило зростання невизначеності. Втім вітчизняні банківські установи завдяки достатності капіталу, прибутковості, стабільному фондуванню та високій ліквідності були готові до наслідків щодо відпливу коштів та зниженню платоспроможності позичальників, яка відобразиться з часом та може становити приблизно 10-15% портфеля, що, в свою чергу, знижує доходність банків. При цьому з баку Національного банку України розширено можливості підтримки ліквідності банків шляхом вивільнення капіталу для поглинання збитків та кредитування, а також створено умови для реструктуризації позик. Однак банківським установам, з огляду на виклики коронакризи, необхідно постійно проводити моніторинг макроекономічного середовища, вчасно формувати резерви, відслідковувати показники платоспроможності боржників та вчасно реагувати на проблеми, знижувати депозитні ставки та безперечно адаптувати бізнес моделі до роботи в умовах затяжної кризи.

Література:

1. Стратегія фінансового сектору України до 2025 року. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Strategija_financovogo_sektoru_ua.pdf (дата звернення: 28.10.2020).